

Пропозиції
Державної податкової служби України
до проєкту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу
України щодо встановлення розподілу податку на доходи фізичних осіб між
бюджетами за місцем отримання доходу та місцем податкової адреси
платників податку», внесеного на розгляд Верховної Ради України
народними депутатами України Южаніною Ніною,
Кулінічем Олегом та іншими,
реєстраційний номер 5244-2 від 30 березня 2021 року,
перше читання

1. Проєкт Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо встановлення розподілу податку на доходи фізичних осіб між бюджетами за місцем отримання доходу та місцем податкової адреси платників податку» (далі – законопроект) Державною податковою службою України не підтримується.

2. Законопроектом пропонується внести зміни та доповнення до Податкового кодексу України (далі – Кодекс), якими пропонується передбачити для податкових агентів за їхнім вибором два способи сплати (перерахування) податку на доходи фізичних осіб до бюджетів, зокрема:

100 відс. суми нарахованого податку сплачується (перераховується) за місцезнаходженням юридичної особи та її відокремлених підрозділів (як уповноважених, так і не уповноважених нараховувати, утримувати і сплачувати (перераховувати) податок до бюджету), де працюють фізичні особи – платники податку, чи за податковою адресою самозайнятої фізичної особи, у якій працюють фізичні особи – платники податку;

податок, утриманий з виплачених фізичним особам доходів (за їхньою заявою), буде сплачуватися податковим агентом у такому співвідношенні: 50 відс. – за податковою адресою фізичних осіб і 50 відс. – за місцезнаходженням юридичної особи та її відокремлених підрозділів, де працюють такі фізичні особи (для сільськогосподарських товаровиробників друга частина податку буде сплачуватися до відповідних бюджетів пропорційно площі земельних ділянок, на яких здійснюється діяльність таким товаровиробником).

Чинна редакція Кодексу передбачає перерахування податку на доходи фізичних осіб до відповідного бюджету за місцезнаходженням податкового агента, його відокремленого підрозділу.

Запропоновані законопроектом зміни можуть призвести до значного збільшення витрат податкових агентів, головним чином роботодавців (особливо з великою штатною чисельністю найманих працівників), а саме: робочого часу, у тому числі на з'ясування інформації щодо реквізитів рахунків, на які необхідно перераховувати податок за кожного з платників податку, що можуть мати податкові адреси (місця проживання) у різних районах; матеріальних витрат на технічне та програмне забезпечення таких процедур; збільшення кількості обслуговуючого персоналу – бухгалтерів та оплати їхньої праці тощо.

Також запропонований порядок технічно неможливо реалізувати щодо фізичних осіб, які мають місце реєстрації на території проведення антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення проведення Операції Об'єднаних сил (ООС), Автономної Республіки Крим та не змінили її на іншу територію України.

Крім того, роботодавці (податкові агенти) будуть зобов'язані ставати на облік у відповідних контролюючих органах за податковими адресами працівників як за неосновним місцем обліку.

Також слід враховувати такі реальні обставини, що громадяни можуть неодноразово змінювати протягом року місце проживання в межах різних територіальних одиниць, а також фактично проживати не за місцем реєстрації, що може призвести до помилкового зарахування податку не до належного бюджету та необхідності повернення таких коштів.

При цьому законопроектом передбачено заявницький принцип повідомлення найманим працівником роботодавця про сплату (перерахування) 50 відс. податку, утриманого з його доходів, за місцем своєї податкової адреси, який не передбачає надання таким платником відомостей про зміну місця проживання протягом року.

Також чинною статтею 25 Кодексу законів про працю України встановлено, що при укладенні трудового договору забороняється вимагати від осіб, які поступають на роботу, відомості про реєстрацію місця проживання чи перебування.

Крім того, неповідомлення платниками податку – найманими працівниками роботодавців про зміну податкової адреси може призвести до помилкового зарахування податку не до належного бюджету та необхідності повернення надалі таких коштів.

При цьому слід наголосити, що відповідно до підпункту 168.4.7 пункту 168.4 статті 168 Кодексу відповідальність за своєчасне та повне перерахування сум податку до відповідного бюджету несе юридична особа або її відокремлений підрозділ, що нараховує (виплачує) оподатковуваний дохід.

Змінами до підпункту 168.4.2 пункту 168.4 статті 168 Кодексу визначається, зокрема, що 50 відс. нарахованого податковим агентом податку на доходи фізичної особи зараховується за місцезнаходженням юридичної особи, її відокремленого підрозділу, де працює такий платник податку.

Слід зазначити, що податкові агенти можуть виплачувати будь-які види доходу різним фізичним особам, які не обов'язково є їхніми працівниками.

Таким чином, запропоновані зміни призведуть до невизначеності порядку сплати податку на доходи фізичних осіб з доходів, які виплачуються податковими агентами фізичним особам, які не є їхніми найманими працівниками.

Таке збільшення навантаження на роботодавців може призвести до виникнення певної напруги у бізнес-середовищі та відмови від виконання ними функцій податкового агента або виконання цих функцій за певну плату з бюджету.

Водночас реалізація пропозицій законопроекту містить також ризики негативного впливу на зайнятість платників податку внаслідок можливості мінімізації деякими роботодавцями своїх адміністративних витрат на сплату (перерахування) податку до відповідного бюджету за податковими адресами найманих працівників шляхом звільнення або відмови в укладенні трудових договорів (контрактів) з фізичними особами, які мають податкові адреси (місця проживання) на території інших територіальних одиниць.

Чинними нормами Кодексу передбачена відповідальність у вигляді застосування штрафних санкцій до платника податку лише у разі ненарахування, неутримання, несплати (перерахування), сплати (перерахування) не в повному обсязі податків у джерела виплати та відсутня відповідальність за перерахування податку не до відповідного бюджету.

Таким чином, вважаємо за доцільне доповнити законопроект змінами до статті 125¹ Кодексу в частині встановлення відповідальності для платників податків за перерахування податку на доходи фізичних осіб не до відповідного бюджету з порушенням вимог статті 168 Кодексу.

Також законопроект не містить доповнень до переліку інформації, яка відображається податковими агентами в податковому розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску (далі – податковий розрахунок), відомостями про коди територій за податковими адресами платників податку, до бюджетів яких сплачено (перераховано) ними податок.

Отже, законопроект доцільно доповнити нормами, відповідно до яких податкові агенти в податковому розрахунку мають зазначати коди територій (згідно з Класифікатором об'єктів адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ)) за податковими адресами платників податку, до бюджетів яких сплачено (перераховано) податок, утриманий з доходів, нарахованих на користь таких платників.

**Заступник Голови
Державної податкової служби України**

Євген ОЛЕЙНІКОВ